Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Episteltext: Upp 3:14–22.

> *14 Skriv till ängeln för församlingen i Laodicea:*
>
> *Så säger han som är Amen, det trovärdiga och sanna vittnet, upphovet till Guds skapelse: 15 Jag känner dina gärningar. Du är varken kall eller varm. Jag skulle önska att du vore kall eller varm! 16 Men eftersom du är ljum och varken varm eller kall ska jag spy ut dig ur min mun. 17 Du säger: Jag är rik, jag har fått rikedom och behöver ingenting. Och du förstår inte att just du är eländig, ynklig, fattig, blind och naken. 18 Jag råder dig att köpa guld av mig som är renat i eld så att du blir rik, och vita kläder att skyla dig med så att din skamliga nakenhet inte syns, och salva att smörja dina ögon med så att du kan se.*
>
> *19 Alla som jag älskar tillrättavisar och tuktar jag. Visa därför iver och vänd om! 20 Se, jag står vid dörren och knackar. Om någon hör min röst och öppnar dörren, ska jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig.*
>
> *21 Den som segrar ska jag låta sitta hos mig på min tron, liksom jag själv har segrat och sitter hos min Far på hans tron. 22 Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!*

Herre, öppna våra hjärtan för ditt ord och helga oss i sanningen! Ditt ord är sanning. Amen.

I dag är det tredje söndagen i fastan. Fastetidens tre första söndagar handlar om kamp. Första söndagen i fastan handlade om hur Jesus kämpade mot djävulen och vann seger över frestelserna. Den andra söndagen handlade om människans kamp för tron. I dag tänker vi på ondskans andemakter som angriper oss. Predikotexten visar hur den onde använder sig av likgiltighet och ljumhet som redskap att föra oss bort från Gud.

Textens sammanhang

Texten är det sjunde och sista av sändebreven i Upp 2–3. Mottagarna av breven är de sju församlingarnas änglar. Ängel betyder sändebud, och man brukar förstå det som församlingarnas pastorer eller kyrkoherdar, som har satts att vårda församlingarna och vaka över deras själar.

De sju sändebreven är viktig undervisning för oss i dag, inte bara i slutet av första århundradet när Johannes tog emot orden av Jesus. Det finns tre typer av utsagor i nästan alla sju brev: (1) adressaten, (2) presentation av avsändaren, (3) ord av beröm, (4) kritik, (5) förmaning, (6) uppmaning att höra och (7) ett löfte. Brevet till Laodicea innehåller inte ett enda ord beröm.

De sju församlingarna ligger geografiskt ungefär i en halvcirkel, så att man färdas från Efesus till städerna i tur och ordning. Laodicea finns inte längre, men det finns en stad i närheten, Denizli, ungefär av Vasas storlek. I närheten fanns också staden Kolosse. År 60–61 ödelades de här städerna av ett jordskalv, troligen ganska snart efter att Paulus hade skrivit brevet. Laodicea reste sig efteråt men inte Kolosse som förblev en ruin, och därför nämns Kolosse inte alls i sändebreven. Men i Kolosserbrevet (2:1; 4:13–16) nämns Laodicea. Där står det om ett brev som ska komma från Laodicea. Antingen har det brevet gått förlorat, eller så kan det vara Efesierbrevet, för i vissa handskrifter står ingen mottagare och breven sändes runt i församlingarna.

Här finns likväl ett brev som är riktat till församlingen i Laodicea, och det är ett mycket allvarligt brev. Det är skrivet drygt 30 år efter att Paulus sände sina brev till de här församlingarna.

Jag har för den här predikan haft hjälp av Lars Borgströms utmärkta bok ”Utläggning av Uppenbarelseboken”.

Adressaten: Församlingen i Laodicea

Laodicea var känt för sitt framstående bankväsen, sin ylleindustri och sin medicinska skola. Jesus anspelar på det: köp guld, vita kläder att skyla dig med, köp salva för dina ögon. Församlingen hade förts vilse av välståndet i staden, på samma sätt som den rike kornbonden som Jesus talar om och som tänkte: jag har det gott ställt, jag ska bygga mera lador och samla in min skörd.

I Kolosserbrevet hade Paulus undervisat församlingen om den stora rikedomen i Kristus (2:1f), men det verkar inte som att han själv har grundat församlingen:

> *Jag vill att ni ska veta vilken kamp jag har för er och för dem i Laodicea och för alla som inte har träffat mig personligen.*

Avsändaren: Jesus

> *Amen, det trovärdiga och sanna vittnet, upphovet till Guds skapelse.*

Amen: fast, säker, pålitlig, tillförlitlig. Jesus är sanningen i absolut mening, Gud själv, Sanningens Gud.

Jesus genomskådar allt, han kan vittna om tillståndet i församlingen. Han kan genomskåda oss likadant. Han ser in i våra hjärtan.

Johannes beskriver varför Jesus vet allt och kan vittna sanningsenligt, Joh 1:17f:

> *Nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus. Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd.*

Jesus är själv Gud, därför kan han vittna. Han är upphovet till Guds skapelse: Ordet som skapade världen. Johannes Döparen sade om honom (Joh 3:32:) *Han vittnar om det han har sett och hört*.

I Kol 1:15–17 skriver Paulus:

> *Han är den osynlige Gudens avbild, förstfödd före allt skapat, för i honom skapades allt i himlen och på jorden: synligt och osynligt, tronfurstar och herradömen, härskare och makter – allt är skapat genom honom och till honom. Han är till före allt, och allt hålls samman genom honom.*

Nu måste Jesus påminna laodiceerna om den här sanningen: han är upphovet till Guds skapelse. Därför är den kritik han nu kommer med inga mänskliga bedömningar. Det är Guds ord, den Allvetandes kunskap.

Ord av kritik: jag känner dina gärningar.

”Du är varken kall eller varm.” Kall är den som aktivt tar avstånd från evangelium. Varm är den som behöver värmen från Jesus och hans evangelium, för att trösta och lindra samvetets plåga av synden. Nu säger Jesus, att det vore bättre att vara kall eller varm. Men den som är ljum är värre. Det är förskräckligt att inte bry sig.

Den ljumme är självgod. Han är nöjd med sitt tillstånd. Han är *lagom*. För människor är det ett idealtillstånd: inte extrem, man är inte en ytterlighetsmänniska. Det här är ett ord som jag ofta har hört: man ska inte gå till ytterlighet. Det betyder ofta en kärleksfull omtanke. Extremism är något farligt, man har spårat ur. Därför betraktar världen oss som tar allt Guds ord på allvar som extrema. Det som förr var den allmänna tron har blivit en extremuppfattning: att äktenskapet är till för man och kvinna, att sexuallivet hör till äktenskapet, för att inte tala om den ”extrema” synen att kvinnan ska underordna sig sin man och att en kvinna inte ska vara präst.

Men när det gäller kärleken till Gud och hans Ord gäller inte *lagom*. Jesus säger (Luk 14:26):

> *Om någon kommer till mig och inte sätter mig högre än sin far och sin mor, sin hustru och sina barn, sina bröder och systrar och även sitt eget liv, så kan han inte vara min lärjunge.*

Är det här *lagom*? Det här är att vara upphettad av evangelium, närmast att koka av iver att få vittna om Jesus.

Men hur kan Jesus säga att det vore bättre att vara kall än att vara ljum? En kall människa, som inte tror, eller kanske rentav arbetar emot Gud och hans ord, har ingen förväntan av berömmelse inför Gud. En som är ljum kan låtsas vara from och god och genom sitt hyckleri uppfattas som en god kristen. Jesus säger faktiskt att det är bättre att vara okunnig än att veta vad som är rätt och inte göra efter det. Luk 12:47f:

> *Den tjänare som vet sin herres vilja men inget förbereder och inte handlar efter hans vilja, han ska få många rapp. Men den som inte vet och som gör något som förtjänar rapp, han ska få färre. Av den som fått mycket ska det krävas mycket, och av den som blivit betrodd med mycket ska det begäras desto mer.*

Kanske var det så att församlingen i Laodicea hade anpassat sig till rikedomarna för att det skulle gå dem väl. Kanske hade de anpassat sig till vilddjurets märke (Upp 14). De var så nöjda att de inte behövde någon omvändelse. Men straffet blir hårt: Gud ska spy ut dem ur sin mun. Den som inte omvänder sig och blir född på nytt ska inte se Guds rike (Joh 3:3).

Rådet: köp guld, kläder och salva.

Jesus säger: köp av mig, inte av någon annan. Det var just sådana varor som det fanns gott om i Laodicea, men Jesus ville inte att de skulle skaffa sig välstånd med hjälp av dem.

Vad kostar det? Det märkliga är att det som Jesus erbjuder inte kostar något. Jesaja skriver (Jes 55:1–3):

> *Hör, alla ni som törstar, kom till vattnet! Och ni som inte har pengar, kom och köp säd och ät! Ja, kom och köp säd utan pengar och vin och mjölk för ingenting. Varför ger ni pengar för det som inte är bröd, era inkomster för det som inte mättar? Hör på mig, så får ni äta gott och er själ njuta av feta rätter. Vänd ert öra hit och kom till mig! Hör, så får er själ leva!*

Vi erbjuds att köpa utan pengar när vi hör Guds ord. Jesus ropar (Joh 7:37): *Om någon är törstig, kom till mig och drick!* Och i Upp 22:17 säger han: *Den som törstar ska komma, och den som vill ska fritt få ta emot livets vatten.*

Men det finns ett pris: den ljumme som säger: jag är rik, jag behöver ingenting, han ska avstå från sin egen fromhet, det som han räknar som förtjänst inför Gud. Han behöver erkänna: jag är eländig, ynklig, fattig, blind och naken. För en företagare är det svårt att göra konkurs. Den som tror sig vara rik har svårt att erkänna att han i själva verket är fattig och eländig. Det kostar på. Men just den som ser sitt elände får höra att Jesus erbjuder guld i överflöd, mer än något kungabarn kan räkna med.

I det heliga tabernaklet, som senare fullbordades i Salomos sköna tempel, skulle allt vara guld, eller överdras med guld. Det var en symbol för Guds helighet. Det guld som Jesus erbjuder är renat i eld. Han genomgick den verkliga skärselden i sitt lidande och sin död. Katolikerna tror att vi måste rena oss genom att efter döden gå igenom skärselden för att få en full rättfärdighet inför domen. Nej, det finns inget som återstår när Jesus ger oss sitt guld, för det är fullkomligt tack vare hans oskyldiga liv och död i vårt ställe. Den som har detta guld tål de yttersta dagarnas påfrestning. Det är verklig rikedom.

Jesus erbjuder vita kläder som täcker över all orenhet, för han har i dopet klätt oss i sin egen rättfärdighet så att ingen synd mera syns inför Gud.

Jesus vill öppna våra ögon så att vi ser hans storhet och ger honom äran för allt. Anden smörjer oss, som av naturen är andligt blinda, så att vi ser den andliga sanningen. Jesus säger om Anden (Joh 16:8–11):

> *Och när han kommer ska han överbevisa världen om synd och rättfärdighet och dom. Om synd: de tror inte på mig. Om rättfärdighet: jag går till Fadern och ni ser mig inte längre. Om dom: denna världens furste är dömd.*

När Jesus smörjer våra ögon ger han oss en hunger efter en sann mat och dryck. Det är så vi blir varma av hans kärlek.

Förmaningen: omvänd dig!

Jesus påminner om sin kärleksfulla uppfostringsmetod: *Alla som jag älskar tillrättavisar och tuktar jag*. När han kritiserar laodiceerna är det ett uttryck för hans kärlek. Han vill att de ska vända om. Samma förmaning ger han oss i dag. Han kommer med en kärleksfull vädjan:

> *Se, jag står vid dörren och knackar. Om någon hör min röst och öppnar dörren, ska jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig.*

Jesaja säger (Jes 55:6):

> *Sök Herren medan han låter sig finnas, åkalla honom medan han är nära.*

Här måste vi varna för ett missförstånd. Bilden av Jesus utanför en stängd dörr kombineras ofta med ett påstående att han inte kan öppna

utifrån, utan att det är vi som måste öppna. Och det kan uppfattas som att vi måste medverka till vår frälsning, genom att besluta oss för att öppna.

Men Jesus som står utanför hjärtats dörr är samme allsmäktige Gud som stod framför Lasarus grav och ropade: Lasarus, kom ut! Han inbjöd inte Lasarus att öppna graven, utan han befallde honom att komma. Det var hans ord som gav Lasarus liv. Vi läser också (Apg 16:14) att Herren öppnade Lydias hjärta så att hon till sig Paulus budskap. Så vill han också kalla ljumma och kalla till liv i dag. Det gör han genom Ordet, det enda som kan föda nytt liv i oss som är tröga och ljumma.

Därför avslutar han alla de sju sändebreven med uppmaningen att höra Ordet:

> *Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!*

Löftet: att regera med Jesus

Det första löftet är att få äta tillsammans med Jesus. Den stora måltiden i himlen beskrivs som ett härligt bröllop, där bordsgästerna är Abraham, Isak och Jakob, och du och jag som har vårt enda hopp i Jesus. Redan här får vi äta tillsammans med Jesus i nattvarden, vi får äta och dricka hans kropp och blod.

Och sedan ska vi få sitta tillsammans med Jesus på hans tron. Det är en svindlande tanke. Det är t o m en mer upphöjd plats än den som Adam och Eva hade före syndafallet.

Därför: du som har öron, lyssna! Amen.

Bön: Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre.

Amen.